

Archiwum Państwowe w Łodzi
Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Łodzi

1940-1944

GETTO ŁÓDZKIE LITZMANNSTADT GETTO

pod redakcją
Juliana Baranowskiego
i Sławomira M. Nowinowskiego

Łódź 2009

Spis fotografii:

- 1–2. Ludność żydowska Łodzi przenosi swój dobytek na teren getta | AŽIH
3. Policjant żydowski pilnujący porządku podczas przesiedlenia | AŽIH
4. Granica getta | AŽIH
- 5–6. Mieszkańcy getta | SMB-BPK
7. Funkcjonariusze Schutzpolizei i żydowskiej Służby Porządkowej pilnujący granicy getta | USHMM
8. Kładka nad ulicą Zgierską przy pl. Kościelnym | AIPN
9. Ludzie przechodzący przez bramę przy pl. Kościelnym | SMB-BPK
10. Przed jedną z gettowych bram | AIPN
11. Plac Jojne Pilcera | USHMM
12. Hans Biebow podczas wizyty w getcie | USHMM
13. Handlarze na targu | USHMM
14. Handlarz zelówek zawijający towar w niemiecką gazetę | AŽIH
15. Od lewej siedzą w dorożce: Szmul Rozensztajn, Mosze Karo, Chaim Mordechaj Rumkowski, Leon Szykier | APŁ
16. Chaim Mordechaj Rumkowski | APŁ
17. Krawcy przy pracy | SMB-BPK
18. Pracownicy Centralnego Sekretariatu Przełożonego Starszeństwa Żydów. Druga i trzecia od prawej siedzą: Estera Daum i Dora Fuchs | APŁ
19. Dora Fuchs w pracy w Centralnym Sekretariacie | APŁ
20. Za biurkiem siedzi Estera Daum, obok stoi Dawid Warszawski | APŁ
21. Pracownicy Kasy Głównej. Stoi jej kierownik Salomon Ser | APŁ
22. Pracownicy Wydziału Meldunkowego | APŁ
23. Henryk Neftalin kierownik Wydziałów Ewidencji | APŁ
24. Przed siedzibą Centralnego Banku Skupu | APŁ
25. Wycena towarów w Centralnym Banku Skupu | APŁ
26. Futra zgromadzone w Centralnym Banku Skupu | APŁ
27. Porcelana zgromadzona w Centralnym Banku Skupu | APŁ
28. Szpital nr 1, Łągiewnicka 34/36. | APŁ
29. Wejście główne do Szpitala nr 1 | AŽIH
30. Karetka pogotowia | APŁ
31. Pacjenci jednego ze szpitali | APŁ
32. Funkcjonariusze Służby Porządkowej | APŁ
33. Komendant Służby Porządkowej Leon Rozenblat | APŁ
34. Funkcjonariusze Służby Porządkowej pilnują porządku w trakcie wydawania posiłków w kuchni | APŁ
35. Gettowi kominiarze | APŁ
36. Wóz strażacki | APŁ
37. Siedziba Wydziału Tytoniowego | APŁ
38. Palacze | APŁ
39. Sprzedaż papierosów | APŁ
40. Lekcja gimnastyki w szkole | APŁ
41. Uczniowie jednej ze szkół | APŁ
42. Uczniowie szkoły religijnej | APŁ
43. Modlący się chłopiec | APŁ
44. Pozowane zdjęcie jedzących chłopców | APŁ
- 45–46. Prewentorium dla dzieci | APŁ
47. Noworodki w szpitalu | APŁ
48. W jednym z domów modlitwy, święto Sukkot | APŁ
49. Żniwa na Marysinie | APŁ
50. Kierownictwo kolonii na Marysinie. Drugi od prawej Chaim Mordechaj Rumkowski | APŁ
51. Chaim Mordechaj Rumkowski z dziećmi na Marysinie | APŁ
52. Dzieci na kolonii w kolejce po posiłek | APŁ
53. Dzieci bawiące się na Marysinie | APŁ
54. Ogrodzenie getta | MTNŁ
55. Kładka nad ul. Zgierską przy pl. Kościelnym | AŽIH
56. Garbarz przy pracy | APŁ
57. Wydział Malowania Szydłów. Pierwszy od lewej stoi jego kierownik Szmul Rozensztajn | APŁ
58. Hans Biebow, na drugim planie. | USHMM
59. Funkcjonariusz Kriminalpolizei wychodzący z tzw. czerwonego domku, salutują mu dwaj policjanci żydowscy | AŽIH
60. Funkcjonariusze Kriminalpolizei przeliczają zrabowane Żydom pieniądze | AŽIH
61. Pracownicy Zarządu Getta. Drugi od lewej: Hans Biebow, czwarty: Erich Czarnulla | USHMM
62. Rozmowa Heinricha Himmlera z Chaimem Mordechajem Rumkowskim w łódzkim getcie, 7 VI 1941 r. | USHMM
63. Chaim Mordechaj Rumkowski | APŁ
64. 6 VII 1941 r. Publiczność podczas 1. rocznicy funkcjonowania Wydziałów Ewidencji. W pierwszym rzędzie od lewej siedzą: Chaim Mordechaj Rumkowski, Helena Rumkowska, Regina Jakubowicz, Estera Daum, NN | APŁ
65. Estera Daum | APŁ
66. Chaim Mordechaj Rumkowski, Helena Rumkowska i Dora Fuchs w dorożce | APŁ
67. Szydł Sądu Przełożonego Starszeństwa Żydów | APŁ
68. Ława sędziowska podczas rozprawy | APŁ
69. Przesłuchiwanie świadka w Sądzie Przełożonego Starszeństwa Żydów | APŁ
70. Przed Centralnym Więzieniem | APŁ

71. Więźniowie w Centralnym Więzieniu | APŁ
72. Szkoła w Centralnym Więzieniu | APŁ
73. Członkowie brygady więziennej. W górnym rzędzie piąty od prawej naczelnik Szlomo Hercberg | APŁ
74. Wizyta lekarza w więziennym lazarecie | APŁ
75. Helena Rumkowska i Chaim Mordechaj Rumkowski przyjmują defiladę dzieci na Marysinie | APŁ
76. Defilada dzieci przebywających na koloniach na Marysinie | APŁ
77. Chaim Mordechaj Rumkowski w otoczeniu dzieci i młodzieży | APŁ
78. Chaim Mordechaj Rumkowski z wizytą na Marysinie | APŁ
79. Listonosze wychodzący z siedziby Wydziału Poczтового | APŁ
80. Kolejka do okienka pocztowego | APŁ
81. Listonosz wręczający chłopcu cukierki od Chaima Mordechaja Rumkowskiego z okazji Rosz Haszana | APŁ
82. Aparat rentgenowski skonstruowany w getcie | APŁ
83. W aptece | APŁ
84. Klinika dentystyczna | APŁ
85. Michał Eliasberg przeprowadza operację | APŁ
86. Żyd pochylony nad zwojami Tory | APŁ
87. Transport chleba do getta | USHMM
88. Chłopcy wyładowujący chleb | APŁ
89. Odważanie racji chleba | APŁ
90. Ludność oczekująca na wydanie posiłku | APŁ
91. Brama starego cmentarza żydowskiego obok szpitala dla psychicznie chorych, ul. Wesola 17 | APŁ
92. Pacjentki szpitala dla psychicznie chorych | APŁ
93. Pacjent szpitala dla psychicznie chorych | APŁ
- 94–102. Chaim Mordechaj Rumkowski przemawiający na placu strażackim | APŁ
103. Chaim Mordechaj Rumkowski z wizytą w Kuchni dla Inteligencji | APŁ
104. Kuchnia dla Inteligencji. Szmul Rozensztajn odbierający porcję chleba. U szczytu stołu Helena Rumkowska | APŁ
105. Chaim Mordechaj Rumkowski. Za stołem siedzi Helena Rumkowska | APŁ
106. Chaim Mordechaj Rumkowski z wizytą w kuchni | APŁ
107. Dzieci wraz z opiekunem na Marysinie | APŁ
108. Odwiedziny rodziców na koloniach na Marysinie | APŁ
109. Funkcjonariusz Służby Porządkowej pilnujący dzieci na koloniach | APŁ
110. Pożegnanie dzieci z rodzicami przed wyjazdem na kolonie | APŁ
111. Grupa dzieci | APŁ
112. Kierowniczka szkoły Stella Rein z grupą dziewczynek | APŁ
113. Powrót z koloni na Marysinie | APŁ
114. Chaim Mordechaj Rumkowski z grupką dzieci po przedstawieniu | APŁ
115. Przedstawienie w Domu Kultury zorganizowane z okazji święta lata | APŁ
116. Podwórko w getcie | SMB-BPK
- 117–120. Żydzi wsiedleni w Wartegau i Europy Zachodniej | APŁ
121. Malarz Izrael Gutman z Pragi w kolektywie | APŁ
122. Wnętrze jednego z kolektywów | APŁ
123. Kobieta w Domu Starców | APŁ
124. Mężczyzna w Domu Opieki | APŁ
- 125–127. Dzieci przygotowują makietę Marysina | APŁ
128. Szylc: Szkoła Przełożonego Starszeństwa Żydów. Akcja przewarstwienia | APŁ
129. Małoletni robotnicy w fabryce dywanów | APŁ
- 130–131. Dzieci przyuczane do pracy
- 132–135. Wydawanie węgla na placu węglowym | APŁ
136. Fekaliarze pchają wóz z nieczystościami | AŽIH
137. Chaim Mordechaj Rumkowski wręcza matury abiturientom | APŁ
138. Kolacja po rozdaniu matur. Na prawo od Chaima Mordechaja Rumkowskiego stoi jego żona Regina Rumkowska | APŁ
139. 21 II 1942 r. Szubienica na pl. Bazarowym przygotowana dla Maksa Herza – przesiedleńca z Kolonii. Został skazany na śmierć za ucieczkę z getta | APŁ
140. Tzw. bębny z kartami meldunkowymi mieszkańców getta w Urzędzie Mieszkaniowym | APŁ
141. Pracownice przy kartotekach kolektywów | APŁ
142. Pracownik Wydziału Mieszkaniowego | APŁ
143. Kierowniczka Sekretariatu Prób i Zażeń Regina Wołk przyjmuje petentkę | AŽIH
- 144–145. Wydawanie obiadów
146. Tzw. obieraczki, czyli pracownice kuchni obierające ziemniaki | APŁ
147. Fekaliarze zwożą nieczystości do dołów biologicznych | AŽIH
148. Kobieta pracująca przy wywozie nieczystości | AŽIH
149. Makatka przedstawiająca fekaliarzy przy pracy | APŁ
- 150–152. Przemawiający Chaim Mordechaj Rumkowski | APŁ
153. Wsiedlenie | USHMM
154. Makatka przedstawiająca wsiedlenia | APŁ
155. Żydowscy policjanci ładują na wóz ludzi przeznaczonych do deportacji do Chełmna nad Nerem, wrzesień 1942 r. | AIPN
156. Wsiedlenie, wrzesień 1942 r. | AIPN
157. Dzieci transportowane do obozu zagłady w Chełmie nad Nerem | AŽIH
158. Niemiecka jednostka Evaquierungspolizei na stacji Radegast | USHMM
159. Na stacji kolejowej Radegast. Wsiedlenia | USHMM
160. Załadunek do pociągu na stacji Radegast | AŽIH

- 161–164. Ofiary „szpery” | AIPN
165. Dzieci w resorcie krawieckim | APŁ
166. Chłopiec niosący skrzynię z butami | APŁ
167. Makatka: Naszą dewizą jest praca | APŁ
168. Wystawa Resortu Butów Słomianych | APŁ
- 169–171. Pracownicy Resortu Butów Słomianych | APŁ
172. Punkt przeróbki starych materiałów | APŁ
173. Tragarze ciągnący wóz ze szmatami | MSŁ
174. Kobiety sortujące odpadki | APŁ
- 175–181. Prezentacja produkcji getta | APŁ
182. Przygotowywanie kalendarzy na 1943 r. | APŁ
183. Kierownik drukarni Szmul Rozensztajn | APŁ
184. Pracownicy drukarni | APŁ
185. Chaim Mordechaj Rumkowski pod planem przedstawiającym mapę getta z zaznaczonymi resortami i wydziałami. Portrety na ścianie przedstawiają Chaima Rumkowskiego i Arona Jakubowicza | APŁ
186. Przemawiający Chaim Mordechaj Rumkowski | AŻIH
187. Za stołem od prawej siedzą: Dawid Gertler wraz z żoną oraz Aron Jakubowicz z żoną | APŁ
188. Chaim Mordechaj Rumkowski i Dawid Gertler
189. Na stole portret Arona Jakubowicza. Od prawej w pierwszym rzędzie siedzą: NN, Dawid Warszawski, Aron Jakubowicz, Dora Fuchs, Dawid Gertler, NN, NN | APŁ
190. Dziewczynka pisząca na maszynie | APŁ
191. Prezentacja produkcji getta | APŁ
192. Wejście do resortu krawieckiego przy ul. Łagiewnickiej 34/36 | APŁ
193. Kontrola robotników po skończonej pracy | APŁ
- 194–195. Pracownicy zakładów krawieckich | APŁ
- 196–202. Pracownicy stolarni | APŁ
203. Młodzież i kierownictwo Fabryki Galanterii Drzewnej | APŁ
204. Dzieci pracujące w szwalni | APŁ
205. Koncert muzyczny w Domu Kultury | APŁ
206. Publiczność podczas rewii. Drugi od lewej w pierwszym rzędzie siedzi Aron Jakubowicz | APŁ
207. Bronisława Rotsztat | APŁ
- 208–209. Przedstawienia rewiiowe | APŁ
- 210–212. Filakterie i szofary zamordowanych Żydów | APŁ
213. Skład pierza w kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, pl. Kościelny | AIPN
- 214–217. Młodzież pracująca w resortach | APŁ
218. Skład drewnianych podeszew do butów | APŁ
- 219–220. Produkcja w fabryce dywanów | APŁ
- 221–226. Wydawanie i spożywanie obiadów resortowych | APŁ
227. Chłopiec czytający książkę podczas przerwy obiadowej | APŁ
- 228–229. Pralnia | APŁ
230. Żydowscy robotnicy przeznaczeni do wysyłki na roboty | MTNŁ
231. Od prawej: Bernard Fuchs kierownik Urzędu Pracy, Dora Fuchs, NN | APŁ
232. Dora Fuchs | APŁ
233. Bernard Fuchs z żoną | APŁ
- 234–235. Urlopowicze w domach wypoczynkowych na Marysinie | APŁ
236. Urzędnicy wypoczywający na Marysinie. Pierwszy od prawej Sucher Ehrlich | APŁ
237. Pracownicy Gettoverwaltung i Chaim Mordechaj Rumkowski na Bałuckim Rynku | USHMM
238. Nowy cmentarz żydowski przy ul. Brackiej. W tle grobowiec rodziny Prussaków | AŻIH
239. Pogrzeb na tzw. Polu Gettowym | AŻIH
240. Po lewo grób rodziny Jarocińskich. Centralnie kopuła mauzoleum rodziny Poznańskich | USHMM
241. Brama nowego cmentarza żydowskiego od ul. Brackiej | USHMM
242. Pogrzeb | USHMM
243. Nowy cmentarz żydowski | USHMM
- 244–245. Towary wyprodukowane na potrzeby niemieckiej armii | APŁ
246. Poszukiwanie jedzenia w odpadkach | MSŁ
247. Poszukiwanie jedzenia w odpadkach | AŻIH
248. Niemiecki samochód opuszczający Bałucki Rynek | AŻIH
249. Chaim Mordechaj Rumkowski i Hans Biebow | AŻIH
250. Na Bałuckim Rynku od lewej siedzą: Hans Biebow, NN, Dora Fuchs i Chaim Mordechaj Rumkowski | AŻIH
251. Wysiedlenie | APŁ
- 252–253. Sprzedaż pierzyn przed wysiedleniem | APŁ
254. Wysiedlenie | AŻIH
- 255–256. Wysiedlana ludność w drodze na stację Radegast | APŁ
- 257–259. Chaim Mordechaj Rumkowski udzielający ślubów | APŁ
260. Deportacja | USHMM
- 261–262. Przygotowania do deportacji na stacji Radegast | AŻIH
- 263–264. Funkcjonariusze Schutzpolizei i żydowskiej policji po egzekucji na cmentarzu przy ul. Brackiej | AIPN
265. Egzekucja na Marysinie | AIPN
266. Stary cmentarz żydowski, ul. Wesoła | AŻIH
267. Rozbiórka kładki przy pl. Kościelnym | AŻIH
268. Teren getta po zakończeniu okupacji niemieckiej | AIPN